

SCI-CONF.COM.UA

**SCIENCE AND INNOVATION
OF MODERN WORLD**

**PROCEEDINGS OF II INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
OCTOBER 26-28, 2022**

**LONDON
2022**

SCIENCE AND INNOVATION OF MODERN WORLD

Proceedings of II International Scientific and Practical Conference

London, United Kingdom

26-28 October 2022

London, United Kingdom

2022

UDC 001.1

The 2nd International scientific and practical conference “Science and innovation of modern world” (October 26-28, 2022) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2022. 948 p.

ISBN 978-92-9472-194-5

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Science and innovation of modern world. Proceedings of the 2nd International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. London, United Kingdom. 2022. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/ii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-science-and-innovation-of-modern-world-26-28-10-2022-london-velikobritaniya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: london@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2022 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2022 Cognum Publishing House ®

©2022 Authors of the articles

125. *Бєлова Т. Г., Крайнюченко О. Ф.* 765
 КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ НАУКОВОЇ ТВОРЧОСТІ В
 МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ
126. *Горячова Н. В., Шипілов А. О.* 772
 ІНВЕСТИЦІЙНА СТРАТЕГІЯ АВТОТРАНСПОРТНОГО
 ПІДПРИЄМСТВА
127. *Гринів Л. В., Лєсєв Ю. С.* 777
 ОСОБЛИВОСТІ ЗЕД ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННИХ
 ПОДІЙ В УКРАЇНІ
128. *Гудзь Т. П., Брусов Н. О.* 782
 РОЗВИТОК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ
 ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ
129. *Гузар Б. С., Бондаренко В. С., Гузар Д. Р.* 788
 КОНСАЛТИНГОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНО-
 ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ
 НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
130. *Гуторов А. О.* 799
 КОРПОРАТИЗАЦІЯ АГРАРНОГО УСТРОЮ УКРАЇНИ
131. *Зоря О. П., Никоненко Т. А.* 802
 ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ЛОМБАРДІВ
132. *Клюшнікова Е. Д.* 807
 ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ ВИНИКНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ
 РИЗИКІВ
133. *Кукушка І. В.* 812
 НАУКА ЯК ДІЄВИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙ
134. *Мостова А. Д.* 816
 ПОТЕНЦІАЛ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ДЛЯ РОЗВИТКУ
 СУЧАСНОГО БІЗНЕСУ
135. *Омельчак Г. В.* 820
 РОЗВИТОК РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАЛІЗНИЧНОГО
 ТРАНСПОРТУ В УМОВАХ ВІЙНИ
136. *Орловська О. В., Вознюк О. М.* 830
 СИНЕРГІЯ РОЗВИТКУ ТА ВІДБУДОВА ІНФРАСТРУКТУРИ
 РЕГІОНІВ УКРАЇНИ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД
137. *Польова Т. В.* 833
 МОДЕЛЮВАННЯ АУДИТОРСЬКОГО РИЗИКУ ЗА УМОВ
 ВИБІРКОВОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ З УРАХУВАННЯМ
 СПЕЦИФІКИ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ
138. *Тищенко С. І.* 842
 КОРЕЛЯЦІЙНО-РЕГРЕСІЙНИЙ АНАЛІЗ У ПРИЙНЯТТІ БІЗНЕС-
 РІШЕНЬ
139. *Фурман Д. Г.* 846
 ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ ТА
 СТИМУЛЮВАННЯ ПРАЦІ

**РОЗВИТОК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ
ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

Гудзь Тетяна Павлівна,

д.е.н., професор

Брусов Ніколас Олександрович

аспірант

Вищий навчальний заклад Укоопспілки

«Полтавський університет економіки і торгівлі»

м. Полтава, Україна

Вступ. Посилення євроінтеграційних процесів, активним учасником яких є Україна, позначаються на діяльності вітчизняних підприємств, особливо тих, які мають зовнішні зв'язки. Вихід на зовнішні ринки дає їм не лише доступ до нових джерел ресурсів та технологій, а й можливість розширення своєї діяльності, що є передумовою їх сталого економічного розвитку. Зміна інтеграційних векторів держави зумовлює потребу підприємств обирати нові напрями, форми і види зовнішньої діяльності, потребу пошуку нових ринків і споживачів; при цьому важливо, щоб їх продукція користувалась попитом. Тому при виході на зовнішні ринки для вітчизняних підприємств важливим є забезпечення таких переваг, які б гарантували можливість їх закріплення та розвитку в міжнародному конкурентному середовищі. За значного рівня глобалізації економічних процесів саме конкурентоспроможність підприємств на зовнішньому ринку забезпечує передумови для його подальшого функціонування.

Метою роботи є висвітлення проблем формування конкурентоспроможності підприємств в умовах розвитку євроінтеграційних відносин.

Матеріали та методи. Дослідження проведене на основі наукових праць українських та зарубіжних учених з приводу пошуку ефективних заходів та інструментів підвищення конкурентоспроможності продукції українських

підприємств. В процесі дослідження використані методи аналізу та синтезу, індукції та дедукції, порівняльний аналіз.

Результати та обговорення. Враховуючи динамічні процеси інтеграції нашої країни до світового економічного простору, необхідною умовою є формування господарських одиниць, які б мали можливості виробляти конкурентоспроможну продукцію відповідно до міжнародних стандартів і бути конкурентоспроможними на світовому ринку. За даними всесвітнього економічного форуму (World Economic Forum) Україна залишається найменш конкурентоздатною в регіоні Західної та Східної Європи. Індекс її конкурентоспроможності у 2020 році погіршився проти 85 місця із 141 країни в 2019 році [1].

Такі тенденції є загрозовими для економіки країни і потребують виявлення проблемних моментів. Україна продовжує суттєво відставати від провідних економік світу, що здебільшого спричинено низкою макроекономічних факторів. До цього часу не знайшли практичного втілення ефективні комплексні заходи та дієві реформи, відсутня платформа для структурної перебудови економіки та стабільного розвитку промислових підприємств [2, с. 138]. Крім того, недосконалість інституційного забезпечення, економічна та політична нестабільність, критично високий рівень інфляції унеможливили ведення ефективного та конкурентного бізнесу на території країни. За оцінками науковців коло факторів, які тривалий час вкрай негативно впливають на діяльність та конкурентоспроможність вітчизняних підприємств охоплює: процеси деіндустріалізації в Україні, відсутність промислової політики, інфляційні процеси, дефіцит самофінансування [3, с. 338].

З огляду на зазначене, найбільшу відповідальність за конкурентну діяльність вітчизняних виробників несе держава, забезпечуючи на макроекономічному рівні стабільність та створюючи сприятливі умови для розвитку бізнесу. Так, за даними Державної служби статистики України, протягом останніх п'яти років (2016–2021 рр.) обсяг реалізації промислової продукції вітчизняними підприємствами зріс майже вдвічі (від 1765600 до

3584300 млн. грн.), в т.ч. від продажу за кордон (від 466600 до 1018600млн.грн.) [4]. Незважаючи на вплив низки негативних чинників обсяг промислового виробництва у вартісному вимірі в 2021 р. також суттєво зріс. Це свідчить про інтенсивну діяльність виробників, спрямовану на утримання конкурентної позиції та місця на ринку.

Однак відомо, що сьогодні для досягнення конкурентоспроможності недостатньо просто нарощувати обсяги виробництва. Науковці зазначають, що XXI ст. базується на знаннях, інформації та інноваційній економіці. Успіх підприємства залежить від знань, досвіду, креативної діяльності та кваліфікації працівників. При цьому акцент робиться на безперервному навчанні, розвитку та дослідженнях. Наукові дослідження показують, що за сучасних умов саме освіта працівників та інноваційний потенціал лежать в основі економічного розвитку. Людський капітал уможливорює адаптацію економіки та окремих підприємств до умов глобалізації, здійснення інновацій та досягнення високого рівня конкурентоспроможності, визначає темп та рівень розвитку національної економіки [5, с. 13].

У сучасному міжнародному оточенні здатність компаній до технологічних нововведень, інновацій стає основним джерелом конкурентоспроможності. Результати міжнародної оцінки інноваційних індикаторів України свідчать, що результативність інноваційної діяльності у 2019–2020 рр. знизилась за двома індексами (за Індексом інновацій Bloomberg (66 місце відносно 63 місця) та за Глобальним індексом конкурентоспроможності талантів (56 місце відносно 53 місця)), незначно покращилася – за Глобальним інноваційним індексом (45 місце серед 131 економіки світу порівняно із 47 місцем у 2019 р.), та залишилася на рівні попереднього року – за індексом Європейського інноваційного табло (36 місце) [6, с. 5]. Хоч це і свідчить про позитивні зрушення в інноваційній діяльності країни, проте в промисловості інноваційне середовище залишається несприятливим.

За останні роки зменшилась кількість організацій, які виконують наукові

дослідження та розробки. Разом із тим спостерігається скорочення питомої ваги підприємств, що впроваджували інновації, та питомої ваги реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової. Аналіз джерел фінансування інноваційної діяльності показує, що основним джерелом є власні кошти, частка яких у структурі джерел фінансування в 2020 р. становила 85%, тоді як частка фінансування з державного бюджету становить 1,9% [4].

Інертне ставлення держави до запровадження інновацій негативно позначається на конкурентоспроможності українських підприємств. Через дефіцит власних коштів, які виступають основним джерелом фінансування інновацій, інноваційна політика фірм носить короткостроковий характер і не має стратегічної перспективи, яка б визначала основи даної політики зі встановленням конкретних напрямів розвитку інноваційної діяльності підприємства.

Державна участь у створенні сприятливого інноваційного клімату може полягати в прямому фінансуванні різних ініціатив, чи у застосуванні непрямих інструментів регулювання. Проблема полягає в тому, що сьогодні активною фінансовою підтримкою держави не користуються заходи з розвитку інноваційної інфраструктури або стимулювання інноваційної діяльності на мікрорівні. Важливим також є те, що в Угоді про асоціацію між Україною та Європейським Союзом прописано зобов'язання України здійснювати підтримку малого та середнього бізнесу, а також інноваційних компаній, які на даний момент на вітчизняному ринку майже не представлені. Українським підприємствам важливо вчасно використати можливості для завоювання європейських ринків та відстоювання своїх позицій на національному.

Україні конче необхідно перейти до інноваційно-проривного або випереджального сценарію розвитку, за якого головною рушійною силою у боротьбі за ринки збуту визнаються інновації, а конкурентоспроможність економіки забезпечується здатністю основної маси суб'єктів господарювання створювати продукти із високою споживчою цінністю. За цих умов вона буде задовольняти потреби споживачів як на внутрішньому, так і на зовнішньому

ринку [7, с. 95].

Висновки. Таким чином, у сучасних умовах суспільної та економічної інтеграції перед промисловими підприємствами України виникає чимало проблем, які перешкоджають успішному їх функціонуванню на світовому ринку. На макрорівні – недосконалість інституційного забезпечення, політична та економічна нестабільність, корупція, складна податкова політика тощо. На мікрорівні – низький рівень інноваційного потенціалу.

Дослідження позиціонування України у світових рейтингах показало, що українські товаровиробники не готові конкурувати з європейськими – ні на ринку ЄС, ні на власному. Це ускладнюється рядом проблем, що впливають на реалізацію експортного потенціалу України. Українським підприємствам, які бажають втримати існуючі позиції та сподіваються на ефективний розвиток, необхідно перейти до інноваційно-активної моделі господарювання, яка забезпечить нарощування їх інтелектуального капіталу і, як результат, випуск продуктів із високою споживчою цінністю, що і є основою конкурентоспроможності.

Основним джерелом забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на міжнародному ринку повинен стати комплекс заходів, спрямованих на підвищення інноваційної активності, впровадження сучасних моделей управління виробництвом, розвиток кадрового потенціалу, сприяння розгортанню новітніх інформаційно-комунікативних технологій, які є рушійною силою глобалізаційних трансформацій, стимулювання виробництва нової наукоємної високотехнологічної продукції, здатної витримати жорсткі умови конкуренції на європейському ринку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. World Economic Forum Annual Meeting 2022, Davos. URL: <https://www.weforum.org/events/world-economic-forum-annual-meeting-2022>
2. Дикань В. Л. Розвиток промислового потенціалу українських підприємств. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2014. № 46.

С. 136-142.

3. Гудзь Т. П. Сучасні проблеми розвитку промисловості України. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2012. № 2 (45). С. 332–339.

4. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

5. Сverdlova Ю. О. Вплив розвитку людського капіталу на конкурентоспроможність економіки Європейського Союзу. *Економічний часопис-XXI*. 2014. №7-8(2). С. 12-15.

6. Стан науково-інноваційної діяльності в Україні у 2020 році: науковоаналітична записка / Т. В. Писаренко, Т. К. Куранда, Т. К. Кваша та ін. – Київ: УкрІНТЕІ, 2021. 39 с.

7. Стадник В. В., Йохна М. А., Соколюк Г. О. *Стратегія диверсифікації в управлінні міжнародною конкурентоспроможністю підприємства*: монографія. Хмельницький : ХНУ, 2013. 202 с.